Poštnina plačana v gotovini — Cena današnje štev. 1 Din

Posamezne številke: Navadne Din 1·—, ob nedeljah Din 2·—.
„TABOR" izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti D 18·—, za inozemstvo D 26·—, dostavljen na dom D 19·—, na izkaznice D 18·—, inserati po dogovoru.
Naroča se pri upravi „TABORA", MARIBOR, Jurčičeva ulica štev. 4

TABOR

Posamezne številke: Navadne Din 1·—, ob nedeljah Din 2·—.
UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 278. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. — SHS poštnočekovni račun štev. 11.787.
Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Naslov:

Maribor, sobota 26. aprila 1924. — Leto: V. — Številka: 96.

T
Tit. Knjižnica lice
Ljubljana

Rdeči plameni.

(I—us). Maribor, 25. aprila.

Prva dva meseca letošnjega leta je stala v ospredju sovjetska Rusija. Govorilo se je o nujnosti priznanja. Celo pri nas je nastala mala diplomatična afera zaradi sovjetske Rusije (Ninčić-Spalajković). Anglija je priznala sovjetsko vlado de iure, za njo so pohitele tudi nekatere manjše države. Danes se je nervoznost glede Rusije nekoliko poslegla. Dunajska pogajanja med Rusijo in Rumunijo so sicer oživela zanimanje za Rusijo, a v novi smeri: ne za Rusijo Brest-Litovska, temveč za staro, narodno Rusijo, ki bedi na vseh svojih mejah in varuje rusko zemljo. Londonska pogajanja med Anglijo in Rusijo se vrše v počasnem tempu, ki kaže, da ni zaupanja ne na eni ne na drugi strani. In brez zaupanja je težko reševati nad vse kočljiva vprašanja, ki posegajo k samemu jedru sodobne civilizacije: denarju, kapitalu. Rusi so skeptiki glede Angležev, Angleži dvomljivci glede Rusov. Zadnji Trockijev govor je v tem oziru zelo značilen. Trockij ne zaupa Macdonaldu, ker je — pravi — preveč bojazljiv. (To se pravi: previden, prevdaren). Anglija ima — je govoril Trockij — na svojo sramoto iznad demokracije še vzvišeno familijo, katera ji ni potrebna; v zbornici lordov in na najvišjih mestih se zbirajo nasledniki krvoločnih razbojnikov, ki bi jih bilo treba z veliko metlo pomesti; denar pa, ki se zdaj izdaja za dinastijo in zbornico lordov, naj bi se izdal za zidanje delavskih hiš. Macdonald bi naj stavil te predloge, udaril s pestjo po ministrskem pultu, češ: »Sprejmite, ali pa vas naženemo.« in bi dobil pri volitvah večino. Rusija carskih dolgov ne bo plačevala. Rusija bo vsekdar pripravljena na vojno, dasi bo skušala z uničenjem kapitalistične družbe onemogočiti bodoče vojne med človeštvom.

Tako je govoril Bronstein na povratku s Kavkaza. Njegova kritika Macdonaldove politike je izzvala na Angleškem hudo nejevoljo; desničarski listi pišejo: Tako, zdaj vidite, kaj pomeni sovjetska Rusija in koliko veljajo dobri stiki ž njo. Njen program je slejkoprej: vzbuditi revolucijo. Vreči svet v plamen in v kri. Osvoboditi najnižje instinkte mas in dati duška človekovi zverski slasti nad podiranjem in uničevanjem.

Res je: sovjetski režim se [illegible] odpovedal ideji, da je ogujišče svetovne revolucije. To je tudi njegov raison d'etre. To ga opravičuje. Zakaj zmotno bi mislili, da je boljševiška revolucija ruska zadeva. V Rusiji so bila za njo najpripravnejša tla. Ruska revolucija je svetovna revolucija na geografskem ozemlju Rusije. In dokler bo imela kolikaj moči, bo metala iskre čez ves globus, v vse dežele, kjer je civilizacija dospela v stanje socialnega boja. In če bodo iskre našle dovolj goriva — socialnega nezadovoljstva — se bodo razplamtele.

V trenutku, ko se sovjetska Rusija pogaja z Anglijo, podžiga Trockij instinkte angleškega proletarijata. Zanesite plamenice v državno hišo, rušite zastarele naprave, kakor je na pr. dinastija, simbol slave in moči britanskega imperija! Z drugimi besedami: izzovite državljansko vojno, izzovite kaos. Drugo pride samo od sebe.

Beograd v znamenju pravoslavnih praznikov.

Pred prazniki ne bo več avdijenc. — Po mnenju radikalcev si je kralj že ustvaril sodbo. — Ali bodo klicani zastopniki Radićevcev, Nemcev in Djemijeta?

BEOGRAD, 25. aprila. Beograd se pripravlja na pravoslavne praznike in temu primerno je tudi razpoloženje v družbi in v političnem življenju. Z včerajšnjimi konzultacijami so avdijence pred prazniki končane. Opozicijonalni krogi so sicer pričakovali, da bo še pred prazniki kdo vabljen na dvor in so zato nameravali poklicati v Beograd Spaha, Predavca in druge opozicijonalne politike. V opozicijonalnih krogih so mnenja, da bi bilo potrebno poklicati v avdijenco tudi zastopnike džemijeta in Nemcev, ker tudi zastopajo parlamentarne skupine.

Današnje »Vreme« piše z ozirom na vse te okolnosti: Tudi po teh avdijencah je ostala situacija za širše politične kroge nejasna. Ni novih znamenj, iz katerih bi se dalo sklepati, v kateri smeri pojde razplet krize. Čuje se, da kralj šefom strank ni na nobeno stran razkril svojih načrtov, ampak je samo hotel čuti njih mnenja o raznih vprašanjih, ki so v zvezi z razpletom krize. Ne da se niti trditi, da bi bila končana prva faza, to je konzultiranje strankarskih šefov, ali pa se bo konzultiranje nadaljevalo. Radikali so mnenja, da je prva faza končana in pričakujejo v najkrajšem času odločitve kralja glede mandata za sestavo nove vlade bodisi pod Pašićem ali Davidovićem. Daljne konzultacije so po njihovem mnenju nepotrebne, ker si je kralj že ustvaril jasno sliko o politični situaciji. Radikalci menijo, da zastopniki Radičeve stranke ne bodo sprejeti v avdijenco, ker se niso jasno in nedvomno izrekli za državo in monarhijo, tako da pri rešitvi krize ne morejo priti v poštev. Izjave Predavca in Mačka se po mnenju radikalcev ne morejo smatrati za resne, ker so dementirane z nasprotnimi izjavami njihovega šefa g. Radića na Dunaju. Istotako menijo radikalci, da tudi zastopniki Nemcev in džemijeta ne bodo vabljeni v avdijenco, ker se tem klubom, ki zastopajo narodne manjšine, ne more dati odločilne besede v naših notranjih vprašanjih.

•

BEOGRAD, 25. aprila. Včeraj popoldne, sta Korošec in Davidović nadaljevala konference. Razpravljala sta o politični situaciji. Ker pa ni verjetno, da bi se začasa pravoslavnih uskrsnih praznikov odigrali važni politični dogodki, odpotuje vodja zemljoradnikov danes iz Beograda in se vrne v ponedeljek. Korošec ne pride iz Beograda, ampak počaka tam rešitve krize.

—□—

Angleški list desavuira g. Radića.

Interview v »Morningpost« vsebuje resnične Radićeve izjave.

LONDON, 25. aprila. Uredništvo »Moringpost« objavlja v svoji včerajšnji številki sledečo notico: Glasom nekega beograjskega poročila, objavljenega v zagrebškem »Morgenu« od 22. aprila, je izjavil dr. Lorković po svojem povratku z Dunaja poslancem HRSS, da je opozoril g. Radića na mnenje, ki prevladuje v Beogradu, da Radićeve izjave zaprečujejo razvoj dogodkov. G. Radić je nato izjavil, da so v »Morningpost« in v dunajskem listu »Die Stunde« objavljene izjave izmišljene. G. Radić menda meri tu na interview, ki ga je dal našemu poročevalcu dne 25. marca. **Naš poročevalec nam javlja, da je interview, kakor je objavljen v »Morningpost«, točen in da še ima vedno pri sebi zapiske o interviewu, katere je radi točnosti g. Radiću prečital. Poročevalec javlja, da g. Radić vsebini interviewa ni nič ugovarjal, ko je g. Radiću pokazal številko »Morningpost« od 26. marca.**

Priprave Davidovićevcev.

BEOGRAD, 25. aprila. Danes se je sestal glavni in akcijski odbor Davidovićeve skupine, da se posvetuje o nadaljni agitaciji in organizaciji stranke zlasti z ozirom na možnost skorajšnjih volitev. Govorilo se je o vprašanju strankinega tiska. Med sejo glavnega odbora je g. Korošec obiskal g. Davidovića v demokratskem klubu in je imel z njim daljši razgovor.

—□—

Naš spor z Romunijo.

BEOGRAD, 25. aprila. V vprašanju spora z Rumunijo radi dogodkov v Modošu in Pardanju stoji naša vlada slejkoprej na stališču, da se mora sestaviti mešana jugoslovensko-rumunska komisija, ki naj na licu mesta preišče in ugotovi vse zlorabe.

Iz jugoslovansko-rumunske komisije.

BEOGRAD, 25. aprila. Komisija naše in rumunske delegacije je imela svoje zadnje seje dne 21. in 23. tm. in končuje zapisnike o izvršeni razmejitvi in o predaji ozemelj in občin. Komisija bo imela še en sestanek, ki pa ne bo imel oficijelnega značaja in bo rešila samo še nekatera tehnična vprašanja.

Nezaupljivi Poincaré.

PARIZ, 24. aprila. (Havas). Na banketu deželnega kongresa republikanske stranke je Poincare z ozirom na zunanjo politiko izjavil, da mora reparacijska komisija izrabiti ugodno priliko, ki se ji nudi ter delati na to, da se doseže končna ureditev. Ne smemo se pa izmenjati pravil odkupov s priprostimi nemškimi obljubami, za katere v zgodovini ni najti poroštva. Govornik je dejal: »Ne smemo zaupati dolžniku, ki doslej ni storil ničesar, da bi poplačal dolgove. Mi se moramo kazati prijazne, pri tem pa ne smemo izgubiti razuma. To bo dolgo delo, ki bo zahtevalo veliko potrpljenja in pazljivosti.«

Prekinjena pogajanja radi meje Irske.

LONDON, 24. aprila. (Wolff). Pogajanja med zastopniki Anglije, Ulstera in Irske glede določitve severne meje svobodne irske države so bila prekinjena, ne da bi se [illegible] kak sporazum.

—□—

Borza

ČURIH, 25. aprila. (Izv.) Predborza. Pariz 35.75, Beograd 7, London 24.68, Praga 16.66, Milan 25.11, Newyork 563 pet osmin, Dunaj 89 tri osmine, Sofija 4.10.

Borzi v Zagrebu in Beogradu radi pravoslavnih velikonočnih praznikov ne poslujeta.

Politične vesti.

* **S kom se je združil g. Davidović?** G. Svetozar Pribičević objavlja v zagrebški »Riječi« članek »Šta hoče g. Davidović?«, v katerem pravi: »G. Davidović je izjavil v Subotici, da je nevolja nagnala njih patrijote, da se udružijo v blok, ki hoče mir, pravico in slogo. A kakšni so ti patrijoti, s katerimi se je združil g. Davidović? To so oni, ki so prvi uvedli v Hrvatski običaj, da se je s shodov pozdravljal avstrijski cesar, zaradi česar smo imenovali njihovo stranko — cesarsko. To so oni, ki so isti čas grdili kralja-opančarja in se rogali svobodnemu delu našega naroda v Srbiji. To so oni, ki so l. 1908 slavili aneksijo Bosne in Hercegovine isti čas, ko je srbsko-hrvatska koalicija v peštanskem parlamentu vodila najostrejšo borbo proti avstrijskemu prodiranju na izhod. To so oni, ki so dvignili gonjo proti Srbom l. 1908—1909 in so nastopali v veleizdajskem procesu kot priče ali pa »dobavljali« priče proti zaprtim veleizdajalcem, da bi se pred velikim evropskim svetom tem bolj mogla opravičiti aneksija. To so oni, ki so navdušeno agitirali za vojno s Srbijo po umoru Frana Ferdinanda in proglasili to vojno za sveto vojno hrvatskega naroda proti vekovitemu neprijatelju. To so oni, ki so l. 1917 šli v Pešto in zahtevali od nove madžarske vlade, da se uvede vojni komisarijat na Hrvatskem, da bi se tako uničila srbsko-hrvatska koalicija kot največja protivnica državne ideje. To so oni, ki po osvobojenju in ujedinjeju zahtevajo cepanje naše države in ustanovitev neodvisne in nevtrale hrvatske republike in vodijo istočasno najbesnejšo agitacijo proti Beogradu, državi, vojski in vsemu, kar bi moral-

V Moskvi pravkar pripravljajo program za V. kongres komunistične internacionale, ki se vrši dne 5. julija tl. v Moskvi. Kongres naj bi zopet podžgal ekstremni radikalizem in onemogočil poizkuse, da se komunizem pomakne nekoliko na desnico, da nekoliko revidira svoje metode izzivanja svetovne socialne revolucije. Kongres se bo bavil predvsem s svetovnimi problemi. Komunistična revolucija si hoče v vsaki državi postaviti svoje akumulatorje. Trockij pravi: Prvi val svetovne revolucije je šel mimo. Zdaj smo na prehodu. Drugi val pride v bližnjem času in bo poplavil zapadnoevropski svet. Nihče se mu ne more izogniti.

Še vedno: revolucija, kri od vzhoda. Nove vojne, kri od zapada. Temno je obnebje nad Evropo. Rdeči plameni segajo kvišku.

—□—

biti sveto vsakemu častitemu in poštenemu državljanu.« Tako je, g. Davidović! Koncem članka čisto pravilno vprašuje g. Pribičević g. Davidovića: za kakšen sporazum ste s takimi ljudmi?

* **Grehe si naštevajo.** Štefanovičevi radikali in narodni socialisti so si prišli v lase. G. Štefanovič je zagrozil v svojem »Radikalu«, da bo odkril razne delikte NSS-arjev, če ne bodo pridni. »Nova Pravda« je odgovorila, da naj g. Štefanovič kar začne. G. Štefanovič zato v zadnji številki »Radikala« objavlja **prvi delikt.** Evo, kaj pravi g. Štefanovič: »Gospodje narodni socijalisti, vi se gotovo spominjate na vroči mesec julij, točno ne vemo dneva, ker nimamo ravno dnevnika pri rokah, ko je vodstvo narod. socijal. stranke potovalo vsak teden ponižno in pohlevno na pokrajinsko vlado na pogajanja z ekselenco bivšim vel. županom dr. Lukanom, z uprav. svet. Jadranske banke dr. Ažmanom in prof. Preslom, kot predstavnikom akcijskega odbora radikalne stranke v Sloveniji. Po temeljitejšem medsebojnem spoznavanju in po večkratnih konferencah se je zaključilo, **da imajo radikalna stranka in narod. socijal. stranka nastopiti skupno pri volitvah.** Vsebina postranskih in izvenslužbenih pogovorov pa je bila, da bo Jadranska banka pomagala (dobesedno) izhajanje »Nove Pravde«. Vsebina bančnega, razume se tudi izvenslužbenega pogovora pa je bila, da ima postati g. Juvan, eden voditeljev narod. socijalistov, upravni svetnik Jadranske banke afiliranega kreditnega zavoda. Tega gospodje narodni socijalisti nikakor in pod nobenim pogojem ne morete utajiti. Ta pakt, kar smo pozabili še omeniti, je bil tajen, na podlagi katerega sta se obe pogodbeni stranki zavezali, da ne pride v javnost. Ker pa takratna člana glav. tajništva NRS gg. Štefanovič in Podbevšek nista bila pogodbenika, nista tudi na ta tajen pakt popolnoma nič vezana in sta lahko mirne duše v agitaciji uporabila ta tajen pakt kot agitacijsko sredstvo, da so se razredno zavedni nar. socijalisti zvezali z radikali in da je pričakovati likvidacije nar. socijalistov, kar je razrovalo nar. socijalistično stranko in ji pobralo veliko število pristašev. Gospodje, to celo vaše paktiranje in »kšeftarjenje« z radikalno stranko, je v primeru z falzificiranjem in potvarjanjem zavarovalnih menic, velikanski zločin.« — Pričakujemo razkritij o nadaljnih deliktih.

* **Kuriozno zgodbico** pripoveduje zadnji dr. Šušteršičev »Ljudski tednik« med političnimi vestmi: »Poslanec Brodar se je potrudil na velikonočni pondeljek v Šenčur. Tam je razlagal volilcem med drugim sledeče »resnice«: 1. Vsa »generalitета« je na strani opozicijonalnega bloka. (Čestitamo!) 2. Jugoslovanski klub je odpravil kuluk. 3. Opozicijonalnemu bloku je treba samo večino Srbijancev dobiti na svojo stran, potem mu poveri kralj zanesljivo vladno oblast. — Točko 3. so verjeli vsi poslušalci, tudi tisti, ki niso razumeli točke 3. — Od tistih pa, ki so razumeli točko 3., je bil eden tako nepreviden, da je glasno povedal, da ne verjame ne točke 1. in ne točke 2. — Temu se je precej slabo godilo in težke pesti so mu dokazovale, da mora verjeti. Morebiti sedaj verjame — ali pa tudi ne!«

* **Konferenca Male antante,** ki se ima vršiti vsakega pol leta, je bila prvotno določena za mesec junij in sicer v Pragi, bo radi Beneševega odpotovanja v Ameriko odložena na jesen, najbrž na oktober.

* **Sprejemi pri kralju** so se takoj v četrtek po kraljevem povratku nadaljevali. Sprejet je bil bivši minister dr. Peleš, ki je poročal o položaju na Hrvatskem, potem zemljoradnik Lazić in samostalni demokrat dr. Lukinić. Korošču ne gre v glavo, da se dogodki ne razvijajo po njegovi volji. Mnogo šal se je zbijalo na račun vesti, da opozicija za morebitne volitve namerava izdati parolo — abstinence. K Radiću na Dunaj so baje poslali kurirje s prošnjo, naj vendar poda nekakšno izjavo lojalnosti, da tako olajša opoziciji položaj. Radić pa ima vse skupaj za norce in je dal objaviti po bolgarskem publicistu in uredniku »Nezavisine Makedonije« nov interview, v katerem pravi, da so Hrvati avantgarda evropske kulture, Srbija pa »balkanska divjina«. Bolgarski publicist obenem pravi, da je sporazum med Radićem in Todorom Aleksandrovom za sodelovanje dosežen. Seveda je ta najnovejši Radićev interview povzročil ponovno konsternacijo v opoziciji. Davidovića je zopet zapustil nov poslanec, za Pribičevića pa se je izrekel tudi odlični demokratski prvak v južni Srbiji pop Serafin Krstić, ki je v celi južni Srbiji splošno spoštovana osebnost. Razpleta vladne krize še ni pričakovati.

* **Svoje opičje narave** ne more utajiti celjska ultranacijonalna »Cillier Zeitung«. Novosadski »Deutsches Volksblatt« je objavil članek v »obrambo« nemškega šolstva v Jugoslaviji. Dasi imajo v Sloveniji Nemci dovolj nemških šol in dasi se celo v slovenskih šolah brez potrebe uči preveč birokratski tudi nemščina, je vendar morala »Cillier Zeitung« po opičje posneti članek Volksblatta in kliče svoje zveste na obrambo nemškega šolstva in celo na obrambo — ustave. Gre baje za ohrambo »človeškega dostojanstva«. Kdo se ne sme je celjskim napihnjencem, ki so desetletja vodili ostuden boj proti slovenski gimnaziji in celo proti slovenski ljudski šoli v Celju! Si tacuisses...!

* **Turška narodna skupščina v Angori** je v seji 24. tm. sprejela republikansko ustavo in proračun za l. 1924 ter se odgodila do oktobra.

Dnevna kronika.

— **Iz državne službe.** Za začasna sekundarija v javni bolnici v Celju sta imenovana dr. Drago Hočevar in dr. Herman Sedaj. — Angel Remec je imenovan za kanclista pri okrajnem sodišču v Slov. Bistrici.

— **Junaki od Sv. Barbare v Slov. g.,** kjer klerikalci našemu govorniku na shodu niso pustili govoriti, so se na velikonočni pondeljek znova proslavili ter si izstavili najlepše spričevalo klerikalne posurovelosti. V gostilni Jakoba Kranerja se je vršila neka veselica. V proslavo velikega praznika so se začeli fantje krog 2. ure zjutraj pretepati z noži in stolicami. Gostilničar Kraner jih je hotel miriti, toda fantje sami vneti SLS-arj — so padli po njem, ga obdelali z noži ter mu zlomili hrbtenico, tako, da je par ur nato umrl. Nov dokaz klerikalnega preporodovanja ljudstva..

— **Razbit socijalističen shod v Ljubljani.** Črno-žolto-rdeči ljubljanski koruzniki so si v zadnjem času hudo v laseh. To se je ponovno izkazalo o priliki včerajšnjega shoda, ki so ga priredili socijalisti v Mestnem domu. Na shodu bi imel poročati tudi delegat amsterdamske internacijonale socijalistične centrale iz Beograda. Še pred napovedano uro so komunisti in klerikalci zasedli dvorano ter takoj v začetku začeli izzivati. Ko je Svetek hotel otvoriti shod, so komunisti in klerikalci navalili na govorniški oder. Vnel se je pretep, tekom katerega so morali socijalisti pobegniti iz dvorane. Policija je končno napravila red ter preprečila nadaljne izgrede. Več oseb je bilo več ali manj težko ranjenih.

— **Tobača tovarna v Mostaru** je par dni pred velikonočnimi prazniki ustavila ves obrat ter odpustila skoraj vse delavce. Pridržanih je samo par za vzdrževanje reda. Odpuščenim se je zagotovilo, da bodo zopet sprejeti v službo, ko se delo zopet obnovi. Obustava dela se utemeljuje z nadprodukcijo tobačnih izdelkov, kar zveni zlasti pri nas v Sloveniji malo čudno. Odpuščeni delavci so s tem najhujše prizadeti, ker so tik pred prazniki ostali brez zaslužka in tudi v tem času v okolici ni mogoče dobiti primernega posla.

— **Bosanski dijaki pri kralju.** Dijaki sarajevskega učiteljišča, ki so skupno s svojimi profesorji priredili poučno potovanje v Srbijo, so te dni dospeli v Topolo, kjer se je ravnokar mudil kralj. Kralj jih je sprejel ter se dal skupno ž njimi slikati. Pri odhodu pa jim je poklonil 6000 D kot prispevek za potovalni fond.

— **Grozna železniška katastrofa v Švici.** Včeraj 23. tm. ob 2. uri zjutraj se je dogodila pri postaji Bellinzona na Gotthardski železnici velikanska železniška nesreča. Milanski brzovlak je zapustil kolodvor v Bellinzoni ter vozil s hitrostjo 60 km na uro. Od nasprotne strani se je pripeljal po istem tiru brzovlak iz Curiha. Oba vlaka sta trčila skupaj. Električni lokomotivi sta popolnoma uničeni. Nemški vagon, ki je imel plinovo razsvetljavo, je pričel goreti. Zgorela sta tudi dva italijanska vagona. Identiteta žrtev, katerih je bilo okrog 30, se še ni mogla ugotoviti, ker so bila trupla popolnoma sežgana. Težko ranjenih je bilo 18 oseb. Kriv nesreče je vlakovodja milanskega vlaka, ki je prezrl signal, ki je stal na stoj. Vlakovodja sam je med mrtvimi. Z milanskim vlakom se je vozil italijanski poslanik v Kodanju grof Della Torze, ki je baje tudi med žrtvami. Materijelna škoda znaša baje okrog 5 milijonov frankov.

— **Pri strahoviti gotthardski železniški nesreči** sta smrtno ponesrečila tudi znani vodja nemških nacionalcev v Nemčiji dr. Helfferich in njegova mati.

— **Tatvine na Pohorju.** Letošnje leto je v tem oziru posebno »rodovitno« in najbolj prizadeta je okolica Sv. Lovrenc na Pohorju. Gostilno Kores v Puščavi so neznani lopovi letos že štirikrat obiskali in odnesli vrednosti črez 100 tisoč kron. Sumi se, da je tu večja druž-

---

Ignotus:

Beležke s slikarske razstave.

(Razstava »Kluba mladih«.)

Kritika? Kako zoprna je klasifikacija, če imaš pred sabo umetnike in umetnost. Kaj je kritika umetnine? Večinoma poza. Redkokdaj spor med dvema doživetjema. Še redkeje dvojno umetnostno ustvarjanje: aktivno umetnikovo, pasivno kritikovo.

*

Umetnik je individualnost, ti, ki uživaš njegovo delo, si individualnost. To ti ugaja, ono te odbija. Ni ga višjega kriterija. Metodo potrebujejo profesorji in krojači, umetniki in njihovi častilci ne. Metoda je naš ukus, moč naše lastne intuicije. Leonardo de Vinci je meril s šestilom pravilnost ustnih kotov. Njemu je bila umetnost matematika in matematika umenost (kakor danes Spenglerju). Toda umetnik-matematik je bil in ostal samo Leonardo. Vsi drugi moramo izbirati med praznimi formulami in umetnosjo kot neposrednim doživetjem.

*

Tone Kralj! Njega sem občutil najgloblje. Njegov »Sejalec«! Umetnost je najharmoničnejša ekstaza čustev. Čustva pa imajo globoke in visoke tone v barvah. Tone Kralj je mistik barv. Kako globoko se zaje v dušo slika sejalca, ki koraka nekje nad zemeljskimi prostori in sipljje semena večnosti! Ne vidiš mu glave, njegova masivna podoba se odraža v žarenju barv — v fortissimu čustev! — Potem »Desetnik«. Učinkovita slika. Naj jo pogledajo oni, ki menijo, da je Manet povedal zadnjo besedo o problemu dinamike v slikarstvu. Vsa slika z okvirjem vred je vibanje; desetnik, vaščani, hiše! — »Oddih«. Teža dela leži na figurama. Dvoje bitij se zliva v en sam občutek utrujenosti in eno samo slast počitka. Tu vidiš, koliko več zna povedati umetnik, če ne kopira prirode! — »Kalvarija« — najgloblje delo, kontemplacija v čustvih plamtečega umetnika! Motiv so podali drugi z najrazličnejšimi sredstvi, toda Tone Kralj ga je podal tako, da te zgrabi. Na pr. ženske postave! Koliko duše in nje najgloblje bolesti je v linijah teh teles in pa v barvi, ki je v skladu s prelestjo neke višje, nevsakdanje bolečine — one, ki se rodi v sporu človeške duše z Bogom. Križ je posunjen v ozadje, da ne mislimo na kos lesa, marveč vidimo Krista v neskončnih dimenzijah kot pooseblјenje večne tragike človeškega hrepenenja po Večnosti. — »Pred nevihto«. Zopet barvni problem. Fortissimo vijoličaste barve kaže moč, ki se zbira na obnebju. Zemlja se stiska k tlom kakor plaha ptica. — »Klasje«. Zorenje iz temin življenja k solncu večnosti!

Tone Kralj v plastiki! On, ki ljubi plastiko v slikarstvu, je orjak v čisti plastiki, resničen duh, ki vdihne lesu, mavcu in kamnu življenje. »Bolest Slovenije! — »Idealist«, »Evangelist« — koliko zmage nad snovjo, duha nad materijo!

Tone Kralj je umetnik. Blagoslovljena njegova pot!

*

Fran Kralj mu je brat po krvi, bratranec po duhu. Za en rod sta oddaljena. V Franu si je pridobil mnogo moči intelekt. Odtod njegovo iskanje forme, njegova težnja, imponirati z novimi sredstvi. Barve so mu enostavnejše, linije zlomljene in razmetane, izraz mestoma docela meglen. »Skušnjava sv. Antona«. Kako drugače so podajali ta motiv klasični in romantični umetniki. Fran Kralj je napravil iz njega dinamičnost. Nevihta strasti, prikazni in iluzij vihra pred puščavnikom in razbline slednjo javnost; niti ena točka ni v tem vrtincu trdna. Zemeljsko je izginilo in v najvišjem vzgonu ekstaze izgineva samo puščavnikovo jaztvo. — »Pekoča vest«. Izgubljeno, nejasno. Moje čustvo je zaman iskalo točko, kjer bi se uprlo in topilo v slikarjevo občutje. Tuja slika! »Pošastne sanje«. Take podobe je mogla odkriti od zoprne realnosti vzburkana sanjska domišljija. — »Kosca«. Forma izraža dinamiko dela. Kosa je oživljena, je s koscem bitje poleg bitja, živi z isto resničnostjo kot človek. — »Smrt genija«. Ugaja mi, da sta okvir in slika eno. Človek umira, pada v neznanost (črna plast), čuti grozo in z odsekanimi rokami sega kvišku, koder ugašajo oči večnosti. Čudna slika! — »Na razgledu«. Večja jasnost v barvah, večja resničnost. Vse v gibanju.

Izviren je Fran Kralj kot grafik. (Ilustracije »Kralja Matjaža«). Velik je v plastiki, najizvirnejši, najbližji svojemu pojmovanju življenja. Umetnik, ki bogati sebe, da bo obogatil druge!

*

Fran Župan je tradicijonalen. Nič pardona: to je zdrava lastnost! Čas je že, da izžvižgamo frazo italijansko-afriškega bastarda, očeta futuristične internacijonale št. I.: tradicija je greh zoper zakon duha! Tradicija je vizitkarta umetnikove družabne kulture, s čemer kajpa ni rečeno, da je tradicija vizitkarta umetnika. Fran Župan je pokrajinar in kot tak spoštuje dobre strani slovenskega impresijonizma. Je velik prijatelj barv, ki jih ljubi pisane in vesele; v nekaterih slikah pa že išče nove poti in na zdrav način revoltira zoper slovensko umetnostno tradicijo. Župan ni revolucijonarec, to se mu pozna; za Boga, saj mu ni zameriti: je zdrava duša. »Krize« naših ekstremistov gredo mirno in preko njega. Prihranjena so mu njihova razodetja, pa tudi njihove — zmote.

*

Spazzapan se je hotel ponorčevati iz našega okusa. Zato je naslikal nekaj, česar mur pravi: »Hiše«. Menda so res hiše. Ne zamerite: je kubist!

*

Božidar Jakac je dober grafik. Učinkovit. Moderen. Mojster v tehniki, izviren v idejah in globok v občutju. Ni sluga senzacije, temveč je senzacija njegova služkinja. Najbolj so mi ugajali: »Mati in hčer« (lesorez), »Godba na trgu« (radiranka), »Avtoportret« (litografija), »Sen« (lesorez), »V gledališču« (litografija), »Poslušalka godbe« (lesorez), »Dva« (radiranka).

*

Na razstavo so prihajali razni ljudje. Iskali so nekaj, česar menda niso našli. Videl sem razočarane obraze. A ti so že bolj redki. Ko bi jih bilo več, zakaj ti še niso zastrupljevalci studencev. Kdor je razočaran, ta nekaj hoče, ima, nekam sega. Bojim se ravnodušnih obrazov, ki pri njih nikoli ne veš, koliko milimetrov je od njihove ravnodušnosti do gluposti in od gluposti do hudobnosti. Toda res je: popularna taka umetnost ni, in ako celo estet zaman razrešuje uganko »Pekoče vesti«, kdo naj zameri x. y., ki nima ne volje ne potrebe, da vsaj enkrat na dan — po Goethejevi želji — doživi kak estetičen užitek. Umetniki, ki tako segajo vase, da odbijajo druge, bodo morali razmišljati o tem, kaj pomenijo za družbo in koliko sme družba zahtevati od njih, če hočejo, da jim kaj daje. To se pravi: razmišljati o socialnem in duhovnem poslanstvu umetnikov v narodu!

ba na delu. Med njo mora biti tudi mladina, kajti tatvine so izvršene jako rafinirano skozi okensko mrežo, kjer vlomi le lahko kakšen otrok. Ljudstvo je vsled neprestanih ponočnih obiskov razburjeno in upa, da bode orožništvo energično zasledovalo zlikovce.

— **Devojka pred naborno komisijo.** Iz Prage poročajo, da je v gradu Chlumecu vsled zmote matičnega upravitelja dobila neka devojka službeni poziv, da mora priti pred naborno komisijo čista in trezna. Ona je v resnici prišla »na nabor« in vojaški zdravnik je pregledal. Oblasti so menile, da gre za slučaj hermafroditizma. Medtem se je doznalo, da je to normalno razvita deklica, zato je tudi bila proglašena za »nesposobno«.

— **Nezaslišano maščevanje znorelega kokainista.** Na Dunaju je te dni denuncirala prostitutka Doroteja Hut 26-letnega zlatarskega pomočnika Franca Laibla zaradi tihotapljenja s kokainom. Ko je peljal stražnik Laibla in Hutovo po Kärtnerstrasse, najbolj prometni dunajski ulici, je zlatarski pomočnik nenadoma napadel svojo prijateljico, jo pograbil za vrat in ji je prej nego so ga mogli preprečiti odgriznil nos. Rešilna postaja ja onesveščeno devojko prepeljala v bolnico, medtem je pa pet stražarjev komaj ukrotilo ponorelega kokainista.

— **Ustanovitev novega mesta »Mussolinis«.** Mussolini, bo 1. maja prisostvoval svečanostim, ki se bodo vršile na Siciliji povodom ustanovitve novega mesta, ki bo nosilo ime Mussolinis.

— **Tudi v Turčiji** imajo korupcijske afere. V zadnjem času dviga mnogo prahu afera s čekom, glasečim na 4700 funtšterlingov, ki je dospel v Angoro na naslov ravnatelja tamošnje kaznilnice. V afero je zapletenih več visokih uradnikov. V parlamentu je bila v tej zadevi vložena interpelacija in vsa turška javnost z napetostjo pričakuje odgovora.

— **Izgon inozemcev iz Turčije.** Iz Jerузalema poročajo, da so začele turške oblasti izganjati inozemce, posebno kristjane. Iz Cicilije je izguanih 8000 ljudi. Begunci so v najhujši bedi v Siriji. V Damasku jih je čez 3000.

— **Rusija zopet pred lakoto?** Ruski listi poročajo, da je stanje setev v tem letu zelo slabo. Računajo z možnostjo gladu v istem razmerju kakor leta 1921.

— **Sven Hedin — predsednik švedske akademije.** Iz Stockholma poročajo, da je bil Sven Hedin izvoljen predsednikom švedske akademije znanosti.

— **Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid.** To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 D. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 201, Hrvatska. 2736

Celjske vesti.

Razstava vajeniških izdelkov v Celju se priredi povodom zaključka obrtno-nadaljevalne šole v nedeljo 27. tm. v šolskem poslopju celjske meščanske šole v času od 9.—17. ure.

Izletniški vlak v Savinjško dolino. S 1. jun. tl. začne voziti direktni izletniški vlak do Slovenjgradca. Odpeljal bo iz Celja ob pol 4. uri zjutraj ter se vračal v Celje ob 22. uri. Na ugodno zvezo v Savinjsko dolino in planine se izletniki že sedaj opozarjajo.

Poizkusno kuhanje s plinom v Celju. Mestni magistrat celjski hoče nuditi celjskim gospodinjam priliko, da se osebno prepričajo o raznih prednostih in event. tudi nedostatkih kuhanja s plinom. V to svrho se vrši skozi dv. meseca ob pondeljkih in četrtkih ob 3. uri pop. v Gospodinjski šoli poizkusno kuhanje, ki se je pričelo v četrtek 24. tm.

Ribarsko društvo v Celju ima v soboto 26. aprila tl. ob 20. uri v gostilniških prostorih hotela Balkan svoj redni letni občni zbor.

Celjsko mestno gledališče. V torek 22. tm. se je vršila repriza Knoblanchove komedije »Favn« za ab. A. Gledališče je bilo zopet nabito polno, uspeh igre pa popolen. Občinstvo je ansambel ljublj. dramatskega gledališča burno aklamiralo.

V pretepu s fanti je bil o velikonočnih praznikih težko poškodovan s cepinom 26-letni Florijan Irmančnik iz Rečice s Sav. dolini. Prepeljali so ga v celjsko javno bolnico.

Nesreče. Vsled sunka, ki ga je povzročil neki tovariš, je padel ter si zlomil nogo Ant. Terglav, ključavničar pri I. žični industriji v Celju.

Zlat rimskega izvora v približni vrednosti 1800 D se je našel pri prekopavanju dvorišča v Sosekovem poslopju na Glavnem trgu v Celju.

Dopisi.

Od Sv. Barbare v Slov. gor. Strašno neprijetno je našim klerikalcem, da si je sploh kdo drugi nego kak Žebotovec upal prestopiti plotove naše fare. Saj klerikalci mislijo, da imajo oni politični patent na Sv. Barbaro. Pa glej: prikazalo se je pohujšanje v obliki treh govornikov, ki niso klerikalci, in celi naš klerikalni Izrael je šel v smrtnem strahu branit Jeriho. »Uspeh« ste dosegli, govorniki niso govorili, zakaj torej sedaj kilometre dolgi članki po »Sl. Gosp.«. Zakaj sedaj izlivate gnojnico na ljudi, ki itak niso nič dosegli? Morda se pa vendar bojite, da ti negovorjeni govori pomenijo seme za bodoče? Da, da, prijatelji. Vaš strah je marsikomu začel odpirati oči — in bodite uverjeni — še bodo naprednjaki zborovali v Sv. Barbari! Prej ali slej bo posvetila tudi v naše glave luč tudi od drugod, ne samo iz farovža in iz »Slov. Gospodarja«. Pa na svidenje!

Radvanje pri Mariboru. Naši občinski očetje, ki so vsled svoje nemčurske večine že slavno znani, so si zopet eno izmislili! Županu Rottnerju & Comp. so že dolgo trn v peti vsi slovenski »privandranci«, ki so se v zadnjih letih naselili na prej nemških posestvih v Radvanju, zato so si naenkrat izmislili pravico, določevati mejo posestev! Na občinske stroške so najeli privatnega zemljemerca iz Maribora, ki je v spremstvu občinskih možakarjev moral na njih povelje celi dan meriti radvanjske parcele, določevati novo mejo (seveda vse v nemškem »uradnem« jeziku) in zabijati kole. Zanimivo je, da se smatrajo občinski mogotci v Radvanju kot samostojna (menda republikanska) oblast, kjer se ne upoštevajo državni zakoni glede priposestvovanja, motenja posesti itd., samo da se šikapira »bindišarske privandrance« in se občini na ta račun delajo nepotrebni stroški. Treba bo to sršenovo gnezdo razkrinkati in si marsikaj zapomniti za bodoče občinske volitve!

Pobrežje. Novo gasilno društvo je končnoveljavno prevzelo inventar in premoženje razpuščenega društva ter ima v nedeljo ustanovni občni zbor. Potrebno je bilo mnogo truda in bojev, o katerih vam bom še poročal. Novo društvo je hotelo složno delovati z vsemi občani ter sprejeti večino starih članov, a nasprotniki poravnave v lastno škodo niso marali. Še danes mislijo in se pehajo za ustanovitev lastnega društva, kar pa jim nikdar ne bo uspelo. Ne smešite se! Če hočete občini koristiti, delujmo složno; danes je še čas. Ne valite krivde potem zopet na nas, ako moramo iti preko vas na dnevni red.

Orjuna.

Redna letna skupščina Orjune Studenci se vrši v soboto dne 26. aprila ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Pozdrav in nagovor predsednika. 2. Čitanje zapisnika ustanovn. občnega zbora. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo pregledn ikov računov. 6. Poročilo glavarja četniške sekcije. 7. Poročilo o delovanju ženske sekcije. 8. Volitev novega upravnega odbora. 9. Slučajnosti. — Člani in članice, nacionalisti Maribora in okolice, udeležite se v obilnem številu!

Četniška sekcija se udeleži letne skupščine v krojih. Glavar.

Objave.

§ **Gasilno društvo v Pobrežju** ima v nedeljo dne 27. aprila ustanovni občni zbor ob 15. uri v gostilni gospe Rojko. Udeležite se ga vsi vpisani člani polnoštevilno, da bo društvo zopet redno delovalo v korist domače občine.

Mariborske vesti.

Maribor, 25. aprila 1924.

m **Smrtna kosa.** Včeraj 24. tm. je v Mariboru umrl nagle smrti gosp. Adolf Pfrimer v starosti 82 let.

m **Na koncertu »Državnega ženskega učiteljišča« v Mariboru 3. maja tl.** sodelujeta kot solistki gospodični Zora Ropasova, operna pevka v Ljubljani, in Marija Radova, profesorica na Glasbeni Matici v Mariboru, na klavirju pa gospodični Marija Finžgarjeva, profesorica na Glasbeni Matici v Mariboru, in Minka Zacherlova, profesorica glasbe v Mariboru.

m **Razpisuje se mesto stavbenega inženerja** pri tukajšnjem mestnem stavbnem uradu. Predpogoj stavbno-politični izpit, oziroma zagotovilo, da se ga v najkrajšem času položi. Tozadevne opremljene prošnje z navedbo službenih zahtevkov je predložiti **do 1. junija tl.** mariborskemu magistratu.

m **Junak iz Like v Mariboru.** V nedeljo dne 27. tm. priredi prvič v Mariboru in v Sloveniji sploh znani atlet Marijan Matijević svoje produkcije. — Marijan Matijević je star 36 let in tehta 102 kg. Je orjak po telesu: same mišice so ga. Pa kakšne mišice! Kakor da so iz železa. V ustih vam drži težo 600 kg v obliki malih sodov, napolnjenih z vodo; železne palice zvija v kolobarju okoli vratu; da si razbiti z velikim kladivom kamen, položen na prsi in na glavo; raztrga verigo štirih konjskih sil, železen drog zvije v kot 90 stopinj itd. Marijan Matijević se je vrnil iz Amerike, dežele športa in atletov, kjer je nastopal v raznih tekmah in premagal slavne ameriške rokoborce. Razna ameriška gimnastična društva so mu dala kolajne listi so prinašali o njem cele kolone, nazivajoč ga »železnega moža«, naši rojaki pa so se ponašali z »junakom iz Like«. Marijan Matijević je bil prvotno ubog železniški delavec in nepismen, z lastno močjo se je dvignil kvišku in postal naš največji športnik v atletiki. Nastopal je že v raznih mestih z velikim uspehom. Njegov mariborski program vsebuje izredno zanimive atrakcije. Prijavil se je že nek zakrinkani tekmec za rokoborbo. Sodeluje vojaška godba. Prostor: Narodni dom. Začetek: ob 20. uri. Dostavek: Junak iz Like da 10.000 D tistemu, ki mu z dvema konjema odpre sklenjene roke!

m **Več nacijonalne zavesti!** Prijatelj lista nam piše: Prav neprijetno dirne zavednega Jugoslovena, ko mora po mariborskih ulicah poslušati nemškutarenje ne samo nepoboljšljivih renegatov, temveč celo oficirjev in podoficirjev. In to ne samo na ulicah, ampak zlasti tudi v javnih lokalih. Vsaj od oficirjev in podoficirjev, zlasti po gojencev tukajšnje podoficirske šole pač lahko upravičeno zahtevamo malo več nacijonalne zavesti. Pozivamo vojaško komando, da posveča tem pojavom več pozornosti, sicer bomo neizprosno sami nastopili zoper take elemente, ki ne delaj časti naši narodni vojski. — Nacijonalist.

m **Volitve se bližajo..** Čim bolj se bližajo volitve, tem živahnejše postaja politično življenje v našem, sicer precej zaspanem mestu. Sinoči smo imeli kar dva shoda. V Götzovi dvorani so socijalisti ob pičli udeležbi na račun žrtev z Zaloške ceste v Ljubljani rohneli proti drugim strankam in proti Orjuni ter trobili v »ta velik političen rog«. Vis-a-vis v poslopju Zadružne gospodarske banke pa se je ob istem času vršil klerikalni shod, na katerem je poročal poslanec Žebot o politiki SLS. Nesreče ni bilo ne tu ne tam in Maribor še vedno stoji.

m **Slovensko trgovsko društvo** priredi prihodnjo nedeljo dne 27. tm. v slučaju lepega vremena izlet k Sv. Urbanu, h kateremu se vabijo vsi društveni člani z rodbinami. Odhod točno ob 1.30 popoldan s Slomškovega trga.

m **Nove določbe glede carinjenja poštnih pošiljk.** Trgov. gremij v Mariboru dobil obvestilo, da je generalna direkcija carin v Beogradu z odlokom C Br.17.567 od 9. tm. odredila, da se poštne pošiljke carinijo po minimalni tarifi, ako se iz poštne deklaracije razvidi, da je roba iz ugovorne države, a tudi je na poštni spremnici listek: »Sendung mit Begleitschein«. Od 19. tm. naprej se torej carinijo vsi poštni paketi brez zadevnega uverenja o poreklu (certificat d' origine). To na znanje vsem gg. trgovcem.

m **Tujci v Mariboru.** V noči od 24. na 25. aprila je bilo v Mariboru prijavljenih skupno 70 tujcev in sicer: Meran 20, Privat-hotel 3, Zamorc 10, Črni orel 6, Zlati konj 7, Holzknecht 7, Kosovo 7, Zokaly 3, Halbwidl 3, Woch 2, Pri grozdu 2.

m **G. docent dr. J. Matko** ordinira stalno v Mariboru, Slov. ul. 4. Telefon 357. Govorice, da je odpotoval, so neresnične.

m **Kavarna mestni park.** Svira mariborski salon-orkester vsak večer od 21. do 2. ure. Pri lepem vremenu tudi popoldne od 16. do 18. ure.

VII. umetnostna razstava Kluba mladih je otvorjena dnevno od 10.—13. ure in od 14.—17. ure.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Petek, 25. aprila. Zaprto.

Sobota, 26. aprila. »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Ab. C.

*

Kneginja čardaša na mariborskem odru. V najkrajšem času se vprizori ena najpopularnejših in najefektnejših operet znanega operetnega komponista Kalmana »Kneginja čardaša«. Gledališka uprava hoče to pot riskirati vse, da bo ta opereta kar najsijajnejše uspela. Pozvala je priznanega režiserja, ki bo kot gost režiral opereto na način, da bo imela »Čardašica« potrebni temperament, opremila jo bo čimbolj elegantno da bo imela tudi zunanji blesk; zasedla pa jo je z našimi prvimi silami, da bo tudi v igri in petju podana prvovrstno. Glavno vlogo Silve, Kneginje čardaške, igra ga. Mitroviceva, ki šteje to vlogo med svoje najboljše in najuspelejše. — Tenorsko partijo pojeg. Skrivanc, druge vloge pa so v rokah gdč. Lubejeve, Petkove gg. Harastoviča, Urvaleka, Rasbergerja, Zelenika itd. Dirigira rav. opere g. A. Mitrović. Radi velikih denarnih izdatkov za to operetto, bodo cene povišane.

Hudožestveniki tri dni v Mariboru. Svetovni dramatski umetniki hudožestvenega gledališča iz Moskve bodo gostovali v mariborskem gledališču tri večere in sicer bodo vprizorili eno rusko delo Dostojevskejevo »Selo Stepančikovo«, dalje eno angleško, Dickensovo »Borbo življenja« ter delo slavnega indijskega pesnika Rabindranatha Tagorea »Kralj temnega dvora«. — Vstopnice za ta izvanredna gostovanja se lahko rezervirajo vsak dan pri dnevni gledališki blagajni od 9.—12. in od 15.—17. ure. Telefon 382.

Kultura in umetnost

Gruda. Revija. Št. 2 prinaša nadaljevanje spisa Aleks. Drozdova »Kovaljóv, Kovoljóv in Arkádij Petróvič«, nekaj pesmi Utre, Gliše Koritnika, Gustava Strniše, Marijane Kokolj in Joška Krošlja, Velikonočno pismo Bolči Žvana, spis o generalu Maistru, črtico »Kokotek« od Utve, nadaljevanje Iv. Albrechtove povesti »Zemlja naša mati«, istega pisca pesem »Sveta Šembilja«, kratek pregled o svetovni in naši trgovski mornarici sedaj in v preteklosti, A. Jamnika »Razvoj piščeta v jajcu«, spis »Danska — vzor poljedelske dežele«, spis o oporoki in »Razgled«.

Film.

Grajski kino. Od sobote pa do vključno pondeljka se predvaja v Grajskem kinu I. del velefilma »Lukretia Borgia«.

Mestni kino. II. del velezanimivega filma »Pariški verižnik« v 5 činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in pondeljek.

Izpred sodišča.

Nevarna ptica.

30-letna služkinja Albina Vizjak v Mariboru, ki je že trikrat radi hudodelstva tatvine predkaznovana, se je zagovarjala pred senatom radi hudodelstva tatvine ter prestopka goljufije in lahke telesne poškodbe. Vizjak je osumljena, da je dne 20. februarja vdrla v stanovanje Vekoslava Petkoviča v Visolah, okraj Slov. Bistrica in odnesla 8 suknje, dvoje hlač, površnik, telovnik, 6 parov perila, 12 žepnih robcev, spodnje hlače, 1 par trikot perila, tri obrisače, 6 ovratnikov, 6 rjuh, 5 prevlek, 12 parov ženskih nogavic, par rokavic, 2 para ponošenih čevljev, 1 par volnenih dokolenic, žepno budilko, pištolo, 2 koci, 1 škarje, šivalno garnituro, srebrno jedilno orodje, 3 steklenice vina, 2 steklenici slivovke, kos mila, nekaj sira, jabolk, pomaranč, čokolade, 3 škatlje sardin in ročno potno košarico. Nadalje je osumljena, da je v mesecu sept. 1923 izvabila na goljufiv način Gizeli Hol dve štruclji kruha v vrednosti 16 K. Dne 16. avgusta 1923 pa je pretepla Antona Juharta v Visolah s palico tako, da je dobil na glavi in roki lahke telesne poškodbe. Obsojena je bila na 10 mesecev težke ječe.

Vlom in tatvina.

30-letni posestniški sin Ignac Volf v Murski Soboti, je dne 1. aprila vdrl v hišo Ivana Ozmeca v Melincih, okraj Murska Sobota, ter odnesel moško obleko, naramnice, samoveznico, srajco, niklasto uro z verižico, vžigalnik za cigarete in 8 kg suhega svinjskega mesa. Volf, ki tatvino prizna, je bil obsojen na 2 meseca težke ječe.

Gospodarstvo.

g **Žitni trg.** Na novosadski blagovni borzi so 24. tm. notirale: oves baški 250, turščica baška 232.5—235, fižol beli 735, moka »2« 442.5, »5« 340, »6« 330.

g **Licitacija za napravo kopališča.** — Prejeli smo: Glasom naredbe Komandanta Dravske Divizijske oblasti od 7. aprila t. l. se vrši dne 28. aprila 1924 leta ob 11. uri prva javna ustmena licitacija za napravo kopališča v kasarni »Kralja Aleksandra I.« Licitacija se vrši v kasarni Kralja Aleksandra (Meljska ulica) v objektu VI. pisarna rukovaoca in počne točno ob 11. uri, po tem času se ponudbe od katerekoli strani več ne sprejemajo. Vsaki ponudnik mora izročiti predsedniku komisije obrtni list in potrdilo, da je plačal davek za zadnje tri mesece. Zastopniki morajo se izkazati s pravilnim polnomočjem, overjenim od pristojnih oblasti. Kaucijo je treba položiti pred početkom dražbe od 10.—11. ure pri blagajniku 45. pešpolka (objekt VI.) in sicer 5% od skupne ponudene cene za opravku (inozemci položijo 10%) in to: v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih. Vloženee knjižice se sprejemajo samo, ako so vinkulirane na komando 45. pešpolka. Ponudnik ima to zadevno potrdilo o naplačani kavciji pokazati komisiji. Pogoji so na pogled v navedeni pisarni, kjer se bode vršila dražba.

g **Društveno putovanje (izlet) u Švicarsku.** U mjesecu maju i to od 22. maja do 12. juna uključivo priredjuje se sa strane Švicarskog Konzulata u Zagrebu jedan skupni izlet u lijepu Švicarsku. Ovo putovanje priredjeno je i zamišljeno u neku ruku kao oficijelan posjet jugoslavenskih privrednih, industrijalnih i novčanih krugova, sa svrhom, da se s jedne strane ti spomenuti krugovi u Jugoslaviji i Švicarskoj bolje i lično upoznadu a s druge strane, da se ove dvije zemlje uopće približuju i da s time promakne takodjer promet turista i izletnika. Unatoč dosta velike razlike u valuti danas boravak u Švicarskoj u svrhu liječenja, oporavka ili iz lih turističkih razloga nije skuplji nego i u drugim zemljama, dočim će izletnik u Švicarskoj svakako naći najveći komfort. — Da se medjutim i manje imućnim omogućuje posjet Švicarske, priredjuje se ovo putovanje, za koje se je sa strane švicarskih faktora (željeznice, hoteli itd.) izposlovalo znatan popust, tako da će troškovi tog putovanja biti razmjerno vrlo maleni. — Društvo kreće dne 22. maja iz Zagreba preko Austrije i Buchsa u Zürich, odanle na posjet Bazelskog Velesajma te dalje po svim najljepšim predjelima i velikim gradovima kroz čitavu Švicarsku, sa višednevnim boravcima na najljepšim mjestima u gradovima. U svim gradovima biti će društvo (izletnici dočekani sa strane što oficijelnih ličnosti što Lokalnim Društvima za Promet Stranaca, te će se na čitavom putu voditi po jednom konzularnom činovniku Zagrebačkog Konzulata. — Ukupni trošak čitavog puta (vožnja iz Zagreba i po Švicarskoj do talijanske granice, vizumi, hrana i konačenje po Švicarskoj itd.) o s i m sitnih izdataka (napojnice, piće i prtljaga te prenos iste kod pre- i izlaženja iz vlaka) iznaša samo **460 švic. franaka.** — Interes za ovo društveno putovanje je vrlo velik te imade već priličan broj prijava. Prijave kod Društva za Promet Stranaca u Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu itd. ili kod Švicarskog Konzulata u Zagrebu, Preradovićeva ulica 24., Telef. 7-48. Kod spomenutih mjesta dobiju se takodjer sve ostale zahtjevane informacije te prospekti i programi putovanja sa točnom rutom i naznakom mjesta i boravka u pojedinim gradovima.

Mala oznanila.

Marica!
Od zdaj naprej, vsaka po najnega sestanka, naj vodi skoz knjige „BABILONSKA UGANKA"! 612

Glasovir (Stutzflügel) po ceni na prodaj. Einspielerjeva ulica št. 26. 859

Posestvo obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja vse zidano, sadonosnika, njive, travnika in gozda skupaj 8 oralov v bližini Maribora ceno na prodaj. Naslov pove uprava lista. 878 2—1

Železne odvodne cevi, 1½ cola debele, se kupijo. Ponudbe pod „Cevi" na upravništvo „Tabora". 881

Ptičja kletka za kanarčke se kupi. Vprašati v trgovini Mastek & Karničnik, Glavni trg 16. 882 2—1

Eleganten **otročji vozlček** visok (Brenaber), otročji vozlček mali 400 D, omara za obleko 400 D, veliko zrcalo z stojalom 700 D, Šivalni stroj „Rundschiff", Postelje trdi les 250 D, posteljni vložki, 2 omari trdi les in drugo pohištvo na prodaj. Vpraša se: Rotovški trg št. 8, I. nadst., levo. 882

Zelenjadne sadike kakor zgodnji karfijol, zelje, ohrovt, kolerabe, paradižniki i. t. d. se dobijo vsak čas pri vrtnarstvu IV. JEMEC, Razlagova ulica št. 11. 867 10—2

Išče se samo za popoldanske ure (med 15. in 20. uro) **spretna stenografinja** za slovenski in nemški jezik, perfektna strojepiska (tudi za diktat). Sprejme se samo prvovrstna moč z večletno prakso. Nastop takoj. Predstaviti se je osebno pri „Dravi" d. d., Maribor, Meljska cesta štev. 91 873 2—2

Gospodično iz boljše hiše, vajena otrok, se sprejme k 1½ let staremu otroku. Vpraša se pri L. Lenard, Tattenbachova ulica 23. 861 3—2

Dva dobra vprežna konja na prodaj 877 3—2
I. Mariborska mlekarna Adolf Bernhard, Maribor, Aleksandrova cesta št. 51.

Telepatične SEANCE
Lea May, čarovna humoristinja
Olga Glück, mednarodna pevka
Walter and Gert, moderni plesni duo
Podališano! **Rudolfi** Podališano!
virtuoz na citre
v
Klub-baru
Dnevno ob **22. uri**
!! Ilse Sirks !!

Ugodno kupite
kravate, srajce, klobuke, čepice, robce, nogavice, palice, in parfumerijo v modni trgovini
B. Veselinović & Ko.
Maribor, Gosposka ulica 26
= Najlepše novosti = 128

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

GOSTILNA S PRENOČIŠČEM
v sredini mesta, na najprometnejšem kraju v večjem mestu v Sloveniji,
se odda v najem
s celim inventarjem. Krasni, veliki prostori, 2 dvorani, prahu prost vrt. Naslov v upravi.

Zahtevajte povsod „TABOR"!

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.) (93)

Cesarju je bilo, kakor da se drami iz spanja; počasi je pogledoval drugega za drugim in naposled vprašal raztreseno Oribazija:

— Kaj pa se je zgodilo? Čemu neki kričeš... Da, da — prevrženi oltar...

Z otožnim usmevom je pogledal ugaslo žerjavico dišečega kadila, ki se je valjala v prahu:

— Veš, dragi prijatelj, z ničemur na svetu se ne moreš tolikanj zameriti ljudem kakor z resnico. Ubogi, glupi otroci! — Pa kaj češ: ostavi jih, da se razkriče in izjočejo, — se bodo že potolažili. — Kmalu, Oribazij, kmalu pojdem v senco. Prav imaš: solnce mi ne dene dobro. Oči me bole. Izmučen sem...

Odšel je počasi, opirajoč se na zdravnikovo roko. Ko so dospeli v šotor, je dal z leno kretnjo roke znamenje, naj ga puste samega. Zaprli so vrata. V šotoru se je stemnilo.

Julijan je stopil k revni, trdi vojaški postelji, napravljeni iz levje kože in se je onemoglo vzleknil po nji. Dolgo je ležal vznak, stiskajoč h glavi pesti, kakor se je navadil izza otroških let, če ga je kaj žalostilo ali raztogotilo.

— Tišje, tišje: cesar je bolan, — so govorili vojskovodje, da bi pomirili vojaštvo.

Vojaki so umolknili in zamrli.

V taborišču je nastala tišina, polna pričakovanja, kakor je že poprej zadomovala v cesarjevem šotoru.

Galilejci pa niso čakali; neslišno so se plazili semintja, prodirali v sleherni kot in pripovedovali temne vesti, sikaje kakor kače, ki jih je toplo solnce predramilo iz zimskega spanja:

— Ali vidite? Bog ga je kaznoval: strašno je pasti v roke živega Boga!

XVI.

Zdravnik Oribazij je nekolikokrat previdno pogledal v šotor in ponudil bolniku osvežilne pijače. Julijan jo je odklonil in prosil, da ga puste v miru. Bal se je človeških obrazov, zvokov in svetlobe. Ležal je kot poprej zaprtih oči, stiskajoč pesti h glavi in prizadevajoč si, da ničesar ne misli in da pozabi, kdo je in kaj se dogaja ž njim.

Nenaravno naprezanje volje, ki je v njem prebil zadnje tri meseče, ga je izpremenilo; postal je slab in onemogel, kakor da je bil prebolel dolgotrajno bolezen.

Ni se zavedal, bedi ali spi. Pred njim so plavale razne podobe, se cepile in zopet ponavljale; razmahovale so se s silno hitrostjo in neznosno trdoto.

Včasih se mu je zazdelo, da leži v ogromni, hladni spalnici na Macelumu; stara pestunja Labda ga je prekrižala n noč; hrzanje v bližini šotora privezanih vojaških konjev se je v njegovem duhu izprevrglo v smešno, izpretrgano smrčanje starega učitelja Mardonija; čutil se je srečnega v zavesti, da je majhen, nikomur znani deček in da so ga pustili daleč od ljudi — v kapadokijskih gorah.

Zatem je občutil znani, fini in presni vonj hijacint, ki jih je nežno razgrelo marčevo solnce; bilo je v preprostem vrtu svečenika Olimpiodora. Med žuborenjem fontane se je oglasil mili Amarilin smeh, zazvonile so medne čašice med igro kotabos in Diofana je iz kuhinje napovedavala kosilo: »otroci, ingverjevo pecivo je pripravljeno«.

Podoba pa je izginila.

Slišal je veselo brenčanje prvih januarskih muh, poletavajočih na opoldanskem solncu v kotičku, zavarovanem od vetrov, tik belega solnčnega zidu na morski obali; pod nogami so umirali nezapenjeni, svetlozeleni valovi; smehljaje je opazoval jadra, ki so tonila v neskončni bledi daljavi morja in zimskega solnca; zavedal se je, da je v tej blaženi pustinji sam samcat in da nihče ne pride semkaj; kakor črne, vesele muhe na belem zidu je tudi on čutil nedolžno veselje nad življenjem, solncem in tišino.

Tedaj pa je spet prišel k sebi in se spomnil, da se nahaja — globoko v Perziji, da je — rimski cesar in da je pod njegovo oblastjo šestdeset tisoč vojakov; da ni bogov in da je prevrgel njihov žrtvenik in zakrivil bogokletstvo. Nagloma se je zdrznil; mraz mu je šinil skozi ude; zdelo se mu je, da se je odtrgal in pada v brezdno in ne vidi ničesar, da bi se bil oprijel in rešil.

Ni mogel reči, ali je preležal v tej dremavici eno uro ali pa več dni.

Jasno in v resnici, ne več v spanju, se je oglasil stari zvesti sluga in oprezno pomolil glavo skozi duri:

— Cesar! Bojim se te nadlegovati, toda ne drznem si delati proti tvoji volji. Naročil si, da ti takoj povem. V taborišče je pravkar dospel vojskovodja Arintej...

— Arintej! — je vzkliknil Julijan in skočil na noge, kakor da bi ga vzbudil grom.

— Arintej! Takoj, takoj ga pokliči!

Bil je eden najhrabrejših vojskovodij, ki ga je Julijan bil poslal z manjšim oddelkom na sever, da poizve, ali se nahaja v bližii 30.000 mož broječa vojska komesov Prokopija in Sebastijana, ki se je imela zaeno z vojskami rimskega zaveznika, armenskega carja Arzakija pred obzidjem Ktazifona pridružiti glavni vojski. Julijan je že dolgo čakal te pomoči, ker je od nje zavisela usoda glavne vojske.

— Pripelji, — je vzkliknil cesar, — pripelji ga! Takoj. Toda ne.. Jaz sam..

Ali slabost še navzlic trenutnemu vznemirjenju ni ponehala; v glavi se mu je zavrtelo; zakril je oči in se oprl o platneno šotorjevo steno.

— Daj mi vina... močnega in hladne vode.

Stari sluga je ročno natočil kozarec in ga ponudil cesarju.

Izpil je s počasnimi požirki do dna, do zadnje kaplje; zavzdihnil je, kakor bi mu odleglo. Nato je odšel iz šotora.

Bilo je pozno zvečer. Daleč za Eufratom je bila nevihta. Burni veter je prinašal osvežila — dišalo je po dežju.

Med črnimi oblaki so silno trepetale redke, debele zvezde, podobne na vetru plamtečim svetiljkam. Iz puščave je bilo čuti tuljenje šakalov. Julijan si je odpel prsi in nastavil obraz vetru; s slastjo je občutil v svojih laseh moško poljubljanje odhajajoče nevihte.

Namehnil se je in se spomnil prejšnjega malodušja; že mu je jenjavala slabost. Vrnila se je prijetna, opojnosti podobna napetost duševnih sil. Zahotelo se mu je ukazovati, ustvarjati, prečuti noči in odriniti na boj, igrati se z življenjem in smrtjo, zmagovati nad nevarnostmi. Zdajpazdaj ga je lahno zamrazilo po životu.

Prišel je Arintej.

Novice niso bile nič kaj prida: odreči se je treba nadeji na Prokopijevo in Sebastijanovo pomoč. Zavezniki so pustili carja v neznani globini Azije. Širile so se vesti o izdaji, o besedolomstvu lokavega Arzakija.

(Dalje prihodnjič.)

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Tabor«. Glavni in odgovorni urednik: Vekoslav Spindler. — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.